

LIII Curso de Saúde Ambiental

Palas de Rei (Lugo), 17-20 febreiro 2014

Auspiciado

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE MEDIO AMBIENTE,
TERRITORIO E INFRAESTRUTURAS

Patrocinadores oficiais / Entidades e empresas patrocinadoras 2014

Sede anfitroia

Concello de Palas de Rei

Director

Prof. Dr. Francisco Peña

Presentación

“O medio ambiente como xerador de actividades capaces de producir emprego, saúde e benestar á poboación”.

Cada día ten maior importancia o coñecemento do medio ambiente dunha comunidade, xa que é un condicionante do seu benestar social, sanitario e económico. A industrialización e a urbanización modificaron o medio ambiente dando orixe a problemas ambientais de primeira orde (o efecto invernadoiro e o cambio climático, a destrución da capa de ozono estratosférica, o transporte de contaminantes, a desertización, etc.) que é preciso corrixir, así como evitar que as actividades futuras orixinen máis deterioracións no noso contorno a través dunha política preventiva que permita un desenvolvemento sostido e equilibrado e teña como obxectivos a protección da saúde do home e a conservación de todos os recursos (aire, auga, solo, clima, especies de flora e fauna, alimentos, materias primas, hábitat, patrimonio natural e cultural) que condicionan e sustentan a vida. As interrelacións entre os diversos recursos e a súa xestión fan cada vez máis necesaria a posta en marcha de estratexias globais, entre as que ocupa un papel fundamental o principio de prevención, xa que máis vale previr que curar.

A forte conexión entre medio ambiente e saúde recoñeceuse expresamente na 3ª Conferencia Ministerial do Medio Ambiente e a Saúde (Londres, 1999). O Cume da Terra de Río de Janeiro (1992), a Conferencia de NNUU sobre Medio Ambiente e Desesenvolvemento de Johannesburgo (2002) e Río+20, acuñaron a idea de desenvolvemento sostible, que expresa a imposibilidade dun desenvolvemento sen contar co medio ambiente (a protección do medio ambiente e o desenvolvemento económico e social son tres piares inseparables do desenvolvemento sostible). Para acadar os obxectivos do VI Programa Comunitario de Acción en materia de medio ambiente para 2001-2010, ademais da consideración das disposicións lexislativas vixentes e de aspectos tecnolóxicos inclúense actuacións tales como o aumento de diálogo coa empresa, fomento de acordos voluntarios, participación da opinión pública, acceso á información ambiental, etc. A empresa ten unha especial responsabilidade diante do medio ambiente ao ser consumidora de recursos, ademais de fonte de emisións e residuos; pero tamén é orixe de coñecementos científicos e tecnolóxicos, así como de positivos impactos socioeconómicos; o cal levou a moitas empresas a integrar a política ambiental nas estratexias corporativas adoptando criterios de protección do contorno na planificación de actividades e toma de decisións, o que implica tamén ás asociacións empresariais, xa que a protección do medio ambiente na empresa constitúe unha responsabilidade corporativa.

A Oficina Rexional para Europa da OMS, baseándose nas iniciativas de Cidades Saudables, e tendo en conta as experiencias dos plans de sanidade ambiental locais e os programas da Axenda 21 existentes nalgúns países europeos, decidiu apoiar as entidades locais e rexionais para acadar os obxectivos do desenvolvemento sostible, para o cal é necesario impulsar a posta en marcha de medidas de planificación e control do medio ambiente relacionadas cos aspectos sanitarios, xa que para resolver os problemas do medio ambiente, a saúde e o desenvolvemento sostible, é preciso chegar a un acordo e emprender accións non só a nivel nacional e internacional senón tamén a nivel subnacional e local.

Na liña das políticas da OMS de propoñer ambientes saudables, e coa esperanza de concienciar aos concellos galegos de asumir esta filosofía na xestión dos aspectos ambientais da saúde e así poder contribuír ao desenvolvemento sostible de Galicia e mellorar as condicións de vida dos cidadáns, púxose en marcha en Galicia no ano 2000, o **Programa Galego Municipios Saudables e Sostibles 2000-2014**, que contou cos parabéns do coordinador do proxecto “Healthy Cities” da Oficina Rexional para Europa da OMS.

Esta iniciativa itinerante pioneira na Unión Europea, ten como obxectivos prioritarios a formación e reciclaxe de técnicos en medio ambiente e saúde, ademais de foro de debate de todos os axentes sociais implicados na tarefa de protexer e conservar o medio ambiente.

A posta en marcha en Galicia deste Programa, no seu periplo itinerante por toda a xeografía galega o longo de 14 anos, contou coa participación de 254 concellos (248 galegos, 2 leoneses, 1 asturiano e 3 portugueses) e 5 entidades locais e rexionais portuguesas, e 5.051 asistentes nas 52 edicións de Cursos de Saúde Ambiental realizados. Precisamente co fin de abordar e debater algúns dos problemas ambientais prioritarios que ten a comarca da Ulloa organízase o LIII Curso de Saúde Ambiental, que deseñado de acordo cos principios da Carta Europea sobre Medio Ambiente e Saúde, e a Carta de Aalborg cara á sostibilidade, e dirixido a todos aqueles que traballan ou están interesados no medio ambiente e na saúde, pretende converterse en foro de debate e estudo da situación ambiental da comarca da Ulloa, ademais de punto de encontro de ambientalistas e referencia ambiental de Galicia durante esa semana, co obxectivo de contribuír a sentar as bases do desenvolvemento sostible cara ao futuro da nosa terra.

Finalmente, destacar a necesidade de unir esforzos por parte de responsables políticos, empresarios, científicos, educadores, profesionais, comunicadores, ecoloxistas, así como a participación activa dos cidadáns, en prol de conseguir un medio ambiente saudable e sostible para todos/as os/as galegos/as, mellor legado para xeracións vindeiras.

Prof. Dr. Francisco José Peña Castiñeira

FUNDADOR RESPONSABLE PROGRAMA GALEGO MUNICIPIOS SAUDABLES E SOSTIBLES 2000-2014
DIRECTOR CURSOS DE SAÚDE AMBIENTAL

Programa

LUNS, 17 DE FEBREIRO

16:00 h.: ACREDITACIÓN E ENTREGA DE DOCUMENTACIÓN.

16:30 h.: ACTO INAUGURAL DO CURSO.

17:00 h.: I MESA REDONDA: **“Modelo enerxético sostible e saúde ambiental do planeta”**

MODERADOR: D. ÓSCAR MARTÍNEZ SOUSA

Xerente propietario de Telecontrol STM.

RELATORES:

- **“Novos retos da saúde ambiental en Galicia”**
D. ÁNGEL GÓMEZ AMORÍN
Subdirector xeral de Programas de Control de Riscos Ambientais para a Saúde da Dirección Xeral de Innovación e Xestión da Saúde Pública da Consellería de Sanidade da Xunta de Galicia. Vicepresidente da SESA.
- **“Opción Bio+a: cando utilizar este recurso natural?”**
D.ª ALEJANDRA GONZÁLEZ RUIZ
Área de Desenvolvemento de Portfolio Soluciones Energéticas de Gas Natural Fenosa.
- **“Servizos enerxéticos e valorización de residuos forestais: planta de biomasa no Concello de Palas de Rei”**
D. JOSÉ OTERO GAVIEIRO
Presidente do Grupo Isempa.

MARTES, 18 DE FEBREIRO

16:30 h.: II MESA REDONDA: **“A xestión das augas”**

MODERADORA: PROF.^a DRA. D.ª MARÍA JULIA MELGAR RIOL

Profesora titular de Toxicoloxía da Facultade de Veterinaria da Universidade de Santiago de Compostela-Campus de Lugo.

RELATORES:

- **“Prioridades na xestión da auga en Galicia”**
D. FRANCISCO MENÉNDEZ IGLESIAS
Director de Augas de Galicia da Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas da Xunta de Galicia.
- **“Novos retos na xestión integral da auga: organización, loxística, sistemas de depuración, aforro”**
D. JOSÉ ANTONIO DEL REY MARTÍN
Xerencia de Viaqua.
- **“ETAP e EDAR municipais de Palas de Rei: características, funcionamento e melloras”**
D. PABLO MÉNDEZ GARCÍA
Xefe do Servizo de Espina & Delfín, S.L. en Palas de Rei.

MÉRCORES, 19 DE FEBREIRO

09:00-14:00 h.: VISITAS PRÁCTICAS: ETAP e EDAR municipais de Palas de Rei, xestionadas por Espina & Delfin, S.L.; área recreativa da Peneda de Monterroso e petroglifos de Antas de Ulla.

16:30 h.: III MESA REDONDA: “A xestión dos residuos en Galicia: redución, reutilización reciclaxe e recuperación material e enerxética”

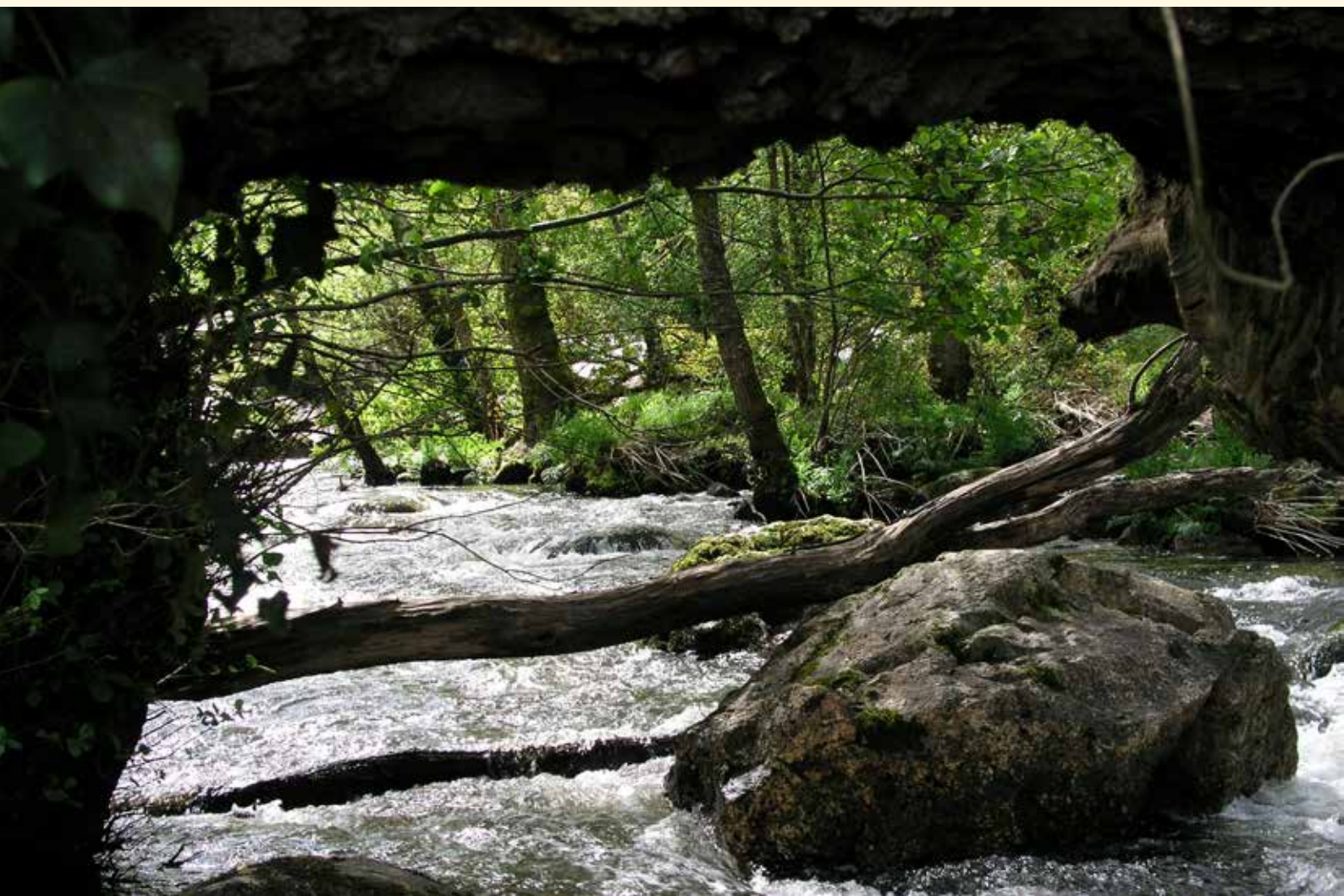
MODERADOR: “**Implicacións ambientais, económicas e sociais do modelo Sogama para a cidadanía galega**”

D. LUIS LAMAS NOVO

Presidente de Sogama.

RELATORES:

- “**Pormenores do Plan galego de Xestión de Residuos Urbanos 2010-2020**”
D. MIGUEL ÁNGEL VEIGA CAMPO
Subdirector xeral de Residuos e Solos Contaminados da Secretaría Xeral de Calidade e Avaliación Ambiental da Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas da Xunta de Galicia.
- “**Relevancia da actividade agrogandeira e posibilidades de valorización no medio rural lucense: contaminación difusa e efectos sobre a calidade das augas**”
PROF. DR. D. FLORENTINO DÍAZ RODRÍGUEZ
Profesor titular de Proxectos do Departamento de Enxeñaría Agroforestal da Escola Politécnica Superior da Universidade de Santiago de Compostela-Campus de Lugo.
- “**Compostaxe doméstico: a experiencia no Concello de Palas de Rei**”
D. AMANDO SANDE AGRA
Concelleiro do Concello de Palas de Rei.

XOVES, 20 DE FEBREIRO

09:00-14:00 h.: VISITAS PRÁCTICAS: Serra do Careón (LIC Rede Natura 2000), Torrentes de Mácara, castelo de Pambre, Igrexa de Vilar de Donas.

16:30 h.: IV MESA REDONDA: **“Contribución do emprendemento empresarial á xestión sostible dos recursos naturais como factor de desenvolvemento socioeconómico da Comarca da Ulloa: ámbitos de interese, boas prácticas, produtos”**

MODERADOR: D. JOSÉ ENRIQUE RODRÍGUEZ COELLO
Xefe do Servizo Comercial de AENOR en Galicia.

RELATORES:

- **“Multifuncionalidade do monte lucense: novos retos e oportunidades de futuro”**
PROF. DR. D. ANTONIO RIGUEIRO RODRÍGUEZ
Catedrático de Botánica Forestal do Departamento de Producción Vexetal e director da Estación Científica do Courel da Universidade de Santiago de Compostela. Académico numerario da Real Academia Galega de Ciencias.
- **“Castañicultura: innovando no sector agroforestal”**
D. JESÚS QUINTÁ GARCÍA
Xerente propietario de Alibós Galicia, S.L.
- **“Ecoagroturismo: os catro piares da sustentabilidade de Arqueixal”**
D. XOSÉ LUIS CARRERA VALÍN
Xerente de Arqueixal.
- **“Contribución de medio rural ao turismo sostible en Galicia: posta en valor do entorno natural como medio de recreo e rendibilidade económica”**
D.ª MARÍA NAVA CASTRO DOMÍNGUEZ
Directora de Turismo de Galicia.

20:00 h.: ACTO DE CLAUSURA DO CURSO.

Información xeral

OBXECTIVOS

- Integración da dimensión dos aspectos ambientais da saúde na formación e reciclaxe de técnicos en medio ambiente e saúde, coa finalidade de actualizar a súa formación e adecuar as esixencias que demanda a sociedade actual, para que contribúa a mellorar a xestión e as condicións de vida urbana dos cidadáns.
- Establecer un foro de debate e estudo da situación ambiental do Val da Louriña, dos seus problemas e carencias que se consideran máis importantes, así como das posibles solucións que se deberán adoptar; ademais de permitir a cooperación e o diálogo entre todos os axentes sociais implicados no tema, fomentando a creación de núcleos de sostibilidade.

DESTINATARIOS/AS

- Técnicos/as, funcionarios/as e responsables políticos da Administración local, provincial e autonómica, que desenvolvan a súa actividade ou estean relacionados/interesados nas áreas obxecto de estudo.
- Profesorado da universidade, de ensino secundario e formación profesional que desenvolva a súa actividade ou estea relacionado/interesado nas áreas obxecto de estudo.
- Técnicos/as e xestores de empresas que desenvolvan a súa actividade nos departamentos de calidade, medio ambiente e prevención de riscos laborais.
- Profesionais libres, titulados superiores e diplomados, técnicos superiores e de grao medio que desenvolvan a súa actividade ou estean relacionados/interesados nas áreas obxecto de estudo.

- Estudantes universitarios e dos ciclos formativos de formación profesional relacionados/interesados nas áreas obxecto de estudo (saúde ambiental, química ambiental, xestión e organización dos recursos naturais e paisaxísticos, traballos forestais e de conservación do medio natural, explotacións agrarias extensivas, etc.).

METODOLOXÍA

- 4 mesas redondas e visitas prácticas configuran a estrutura do curso, nas que os relatores farán unha exposición sintética de carácter técnico acompañadas de casos prácticos e co apoio de medios audiovisuais (power point), cun debate ao remate de cada sesión, no que tamén intervirán activamente os participantes amosando as súas experiencias.

NÚMERO DE PRAZAS E DEREITOS DE INSCRICIÓN

- **Número de prazas:** limitadas á capacidade do local.
- **Cota de inscrición:** 30,00 €.
- **Becas gratuitas: 40** (se cubrirán por rigorosa orde de inscrición e serán destinadas a todos aqueles que acrediten algunha das seguintes condicións):
 - a/ Empregados públicos da administración local, provincial, autonómica e estatal; e responsables políticos dos concellos de Galicia.
 - b/ Estudantes universitarios e dos ciclos educativos de formación profesional de carácter ambiental.
 - c/ Desempregados.
 - d/ Representantes de asociacións sen ánimo de lucro.
- **Forma de pagamento:** o aboamento efectuarase mediante transferencia bancaria a **Novagalicia Banco (oficina urbana 9 – Santiago de Compostela)**, nº de conta: **ES38 – 2080 – 0372 – 88 – 3040011862**, a favor dos Cursos de Saúde Ambiental 2014, especificando o nome e apelidos da persoa inscrita.
- **Forma de inscrición:** cubrir o boletín de inscrición, que deberá achegar co xustificante do pagamento o coa acreditación de becario, e presentarse/enviarase por correo electrónico á Secretaría Técnica. O prazo para formalizar a inscrición finaliza o venres día 14 de febreiro ás 14:00 horas.

DOCUMENTACIÓN

- Entregarase unha carpeta e material didáctico diverso.

DIPLOMA ACREDITATIVO E CRÉDITO DE LIBRE ELECCIÓN

- O alumnado que participe con regularidade nas sesións programadas do curso, recibirá un diploma acreditativo de asistencia.
- A Universidade de Santiago de Compostela concederá **1 crédito de libre configuración** ao alumnado matriculado nesa Universidade, sempre que se acredite unha asistencia de como mínimo ao 85% das sesións do LIII CURSO DE SAÚDE AMBIENTAL.
- O LIII CURSO DE SAÚDE AMBIENTAL está **recoñecido como curso de relevancia administrativa** pola Asociación Española de Ciencias Administrativas - Instituto Internacional de Ciencias Administrativas-Sección Española.

SEDE, DATAS E HORARIO

- **Sede:** Centro Comarcal A Ulloa (Avda. de Compostela, nº 47 – 27200 Palas de Rei).
- **Datas:** do 17 ao 20 de febreiro de 2014.
- **Horario:** de 16:30 a 20:30 horas (luns, martes, mércores e xoves). O mércores e o xoves, de 09:00 a 14:00 horas terán lugar as visitas prácticas.

SECRETARÍA TÉCNICA

Coordina: **D. Amando Sande Agra**

Concelleiro do Concello de Palas de Rei

INFORMACIÓN E INSCRICIÓNS

CONCELLO DE PALAS DE REI

Secretaria: **D.ª Divina Agra Soengas**

Avda. de Compostela, nº 28

27200 PALAS DE REI

Tel.: 982 38 00 01

E-mail: culturapalas@gmail.com

[http:// www.concellopalasderei.es](http://www.concellopalasderei.es)

<http://www.medioambienteysalud.com>

Igrexa de Vilar de Donas

Organismos colaboradores 2014

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE SANIDADE
Dirección Xeral de Innovación e
Xestión da Saúde Pública

galicia
o bo camiño

Empresas colaboradoras 2014

Empresas participantes 2014

AENOR

novotec

Concellos participantes

Concello de Agolada

Concello de Antas de Ulla

Concello de Friol

Concello de Guntín

Concello de Melide

Concello de Santiso

Concello de Toques

Recoñecementos e acreditacións

*Recoñecido con 1 crédito
de libre elección pola*

*Recoñecido como Curso de
Relevancia Administrativa pola*

*Asociación Española de Ciencias Administrativas
Instituto Internacional de Ciencias Administrativas
Sección Española*